

← [Forrige artikel](#)

De små skibe

Kategori: [Anmeldelser](#)

Visninger: 412

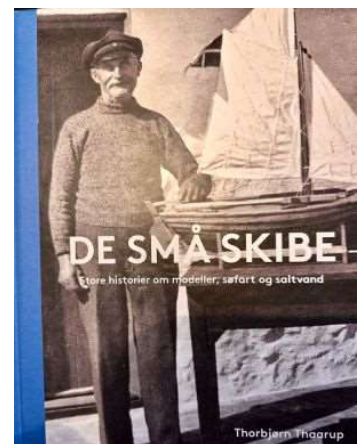
Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

Thorbjørn Thaarup

De små skibe

Gads Forlag. 344 sider. 349.95 kr.

Modelskibene har fået sin egen bog, der imponerende præsenterer alle typer af små skibe i én samlet bog. Thorbjørn Thaarup har fornemt favnet alt fra rederiernes pragtskibe til miniatyreskibe. Nærværende og med en klar personlig nerve ser man tydeligt forfatterens kærlighed til de små vidundere.

Af *Michael Koch*

Denne bog er som en rigtig smuk model, der er lagt stor passion i undervejs. Når den er færdig, er man lidt tom og trist. For bogen lokker til at læse videre. Med nærvær og entusiasme blandes forfatterens meget store viden, til en særlig bog, der favner skibene ganske flot. Det var en rigtig dejlig oplevelse at læse bogen.

I flere årtier var det ikke kun de professionelle modelbyggere og den hårde kerne at fingernemme, som magtede at skabe et helt skib ud fra enten tegninger eller kun eget øjemål. Det blev i høj grad en folkesport, hvor der blev bygget modeller på drengæværelset og endda også i den voksnes hobbyværelse. For skibsmodeller kan noget helt særligt. De kan sende en på langfart, de kan lokke til at bygge noget svært, og de kan bringe megen glæde undervejs i processen.

Søfolk har i mange generationer brugt fritiden på at bygge flaskeskibe, sejlbåde eller andre skibe. Der har endda været store dele af en besætning, der har haft modelskibet som et fælles mål. Rederier og museer har ladet modeller bygge, ligesom forskning og udvikling har rod i en hel- eller halvmodel. Selv i dag får de særligt dygtige modelbyggefirmaer ordrer på at bygge. Et eksempel er den gigantiske Mærsk-model af de imponerende containerskibe på hele otte meter.

Den model er så stor, for at gæsterne på M/S Museet for Søfart kan sammenligne udviklingen med modeller som eksempelvis 1700-tallets kinofarer "Disco". Når den er hele otte meter lang, er det fordi, den er bygget i samme målestoksforhold som det 300 år gamle sejlskib.

Skibstyperne varierer gennem alle år og kan være vidt forskellige alle steder på jorden. Derfor er modelskibene mindst ligeså forskellige som deres forbillede. I bogen er der dioramaer til at hænge på væggen som eksempelvis "St. George", der forliser i Vesterhavets brænding. På billedet i bogen

kan man så forsøge at forstå skibsforsøret tragedie. Mange andre historier er blevet fortalt med skibsmodeller, og gennem modelskibet kan mange leve sig ind i livet på søen.

Det engelske skib forliser i Vesterhavets brænding. Et utrolig smukt diorama

I oldtiden blev der også gjort noget for at bygge modellerne - og bruge dem til noget. I 1885 blev der i landsbyen Nors i Thy fundet 100 både, 10-17 cm lange - i guld. I ægte guld og med fine spanter af nænsomt monteret irgrøn bronze. Som forfatteren beskriver det: "Det er ærlig talt helt vildt".

I Nors i Thy fandt man i 1885 hele 100 både af guld, med bronze spanter og svøb

Herfra er der ikke så langt til en alderssvarende model fra Egypten af den type båd, hvor mange mænd stager båden frem. Tankerne kommer hurtigt til Nilens bred med pyramiderne som baggrund. Skibsmodeller kan inddeles meget groft i to grupper. Dem, hvor der er investeret penge, og dem, hvor der er investeret følelser. Nogle som beslutningsgrundlag og nogle til at sejle med sammen med sønnen på Peblingsøens bred sammen med mange andre ligesindede. Alle typer har sit kapitel i bogen. Alle lige veloplagt beskrevet. Hele vejen gennem bogen har forfatteren formået at finde virkelig velegnede billeder og illustrationer.

Forfatteren slår fast, han nærmest går til bekendelse, at han ikke kan bygge selv. Det rådes der så rigeligt bod på, da han er museumsinspektør på M/S Museet for Søfart. Gennem bogen skinner hans glæde og begejstring for skibe og modeller tydeligt igennem. Det er lige til at blive endnu mere glad af.

Han behøver såmænd heller ikke selv at kunne bygge. Der er der så sandelig andre, der så fornemt kan. På siderne beskrives, hvordan byggeri i princip kan gribes an, og hvad man skal være opmærksom på. Vietnamesiske bådflygtninge byggede i 1978 en model af det skib, de blev reddet op i, og den model signalerer taknemmelighed og ikke målfaste byggeprincipper. Modellen er næsten lige så høj, som den er lang.

Fra en svunden tid havde Orlogsværftet modelbyggere. Modellerne blev brugt som beslutningsgrundlag for kongen og etaten. Modellerne blev enten stillet op i kongens skatkammer, eller de blev sat i gruppen af modeller, som skibsbyggere kunne bruge som inspiration og som viden til det rigtige byggeri. Mange modeller fra den tid gik tabt på den skæbnesvangre 4. juni 1795, hvor en forsommerdag med frisk vind fra sydvest gjorde en brand i København til en større katastrofe. Branden bredte sig med lynets hast, og ud over at en fjerdedel af København tragisk nedbrændte, så kostede den også mange af skibsmodellerne. Et ordentligt indhug i modellerne, som stod side om side om side i Hovedmagasinet.

En helt anden modeltype er flaskeskibe. De første kendte er bygget af Giovanni Biondo i 1784 i Venedig. De uhørt smukt udførte og særligt detaljerede skibe stod i buttede flasker med meget lille åbning. Det var ikke specielt nok. Han byggede dem i flaske, så flaskehals og -åbning vendte ned mod bordet. I bogen er der medtaget flaskeskibe med skib i meget små elpærer. Desværre omtaler forfatteren ikke Flaske-Peters livsværk i flaskeskibe, som kan ses i Ærøskøbing. Et besøg værd.

Der er såkaldte fangeskibe, hvor fanger brugte mange år til at bygge skibe af de materialer, de kunne finde. Der er skibe, der står flot hvide, fremstillet af resterne af suppeben og elfenben. Der er et imponerende billede i bogen af La Diane, der er bygget på den måde.

Professionelle modelfolks værker er indgående og dygtigt beskrevet. Det kan gøre helt ondt at genopfriske tragedien med skoleskibet "København", som forsvandt på en rejse fra Buenos Aires til Australien i 1928. 59 mænd forsvandt. Da skibet Hans Hedtoft forsvandt ved Grønland, fandt man dog en redningskrans. Der kom aldrig nyt fra den fem-mastede fuldrigger.

Skoleskibet København forsvandt i 1928 med 59 ombord

Bogen rummer fortællingen og adskillige velvalgte billeder. Et er af den professionelt byggede model, som står på museet. Den slags modeller, som er givet i ordre af rederierne, er meget ofte bevaret i fin stand. Specielt er det ØK's Selandia, som i flere udgaver er med. Den sidste var containerskibet, som havde en navnesøster, Jutlandia. Jeg har selv som shippingmand haft den store glæde at være med på rejser med begge skibe. Dengang, som ansat som en del af operationen af skibene hos ScanDutch, var det sjovt, at naboen på den anden side af Amaliegade også var et stort containerskibsrederi med et hav af containere og lyseblå skibe, der sejlede ud i verden.

Anmelderen har et særligt forhold til modellen af Selandia. Modellen stod på ScanDutch's kontor, hvor jeg arbejdede. Jeg havde også fornøjelsen, at have sejlet en rejse med det rigtige containerskib Selandia

Når A.P. Møller Mærsk eller ScanDutch varskoede, at de kom på et bestemt tidspunkt, så var alt klar. Man kunne altid stole på et containerskibs ankomst - med mindre noget meget uforudset skulle gribe ind i fartplanen. Senere kollapsede ØK, og samsejlingen ScanDutch blev opløst, da ejerne ikke havde økonomi eller interesse i at geninvestere i endnu større skibe.

I dag repræsenterer danske rederier fornemt dansk kultur og industri - og der er garanteret fortsat mange, der sidder derhjemme med et modelbyggesæt, der gerne skal bygges færdigt denne vinter - eller næste. Det er ikke altid vigtigt, hvornår modellen er færdig, blot drømmene er med hele vejen.

[Historie-online.dk, den 13. marts 2024]

← [Forrige artikel](#)

SE RELATEREDE ARTIKLER